

БОБРО А. А., ДУБРОВСЬКА Л. О., ФІЛОНЕНКО О. С.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

*з організації та проведення педагогічної практики
здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за предметними спеціальностями (розділ педагогіки)*

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Кафедра педагогіки, початкової освіти,
психології та менеджменту

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**з організації та проведення педагогічної практики
здобувачів другого (магістерського) рівня
вищої освіти з галузі знань**

**01 Освіта / Педагогіка за предметними спеціальностями
(розділ педагогіка)**

Укладачі:

А. А. Бобро,

Л. О. Дубровська,

О. С. Філоненко

УДК 378.147.091.33-027.22(075.8)

М54

Рекомендовано Вченою радою
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
(НДУ ім. М. Гоголя)
Протокол № 14 від 30.05.2024 р.

Рецензенти:

Бондаренко Ю. І. – д. пед. наук, професор кафедри літератури, методики її навчання, історії культури та журналістики Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя;

Шовкун Т. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри географії, туризму та спорту Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

М54 Методичні рекомендації з організації та проведення педагогічної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальностями (розділ педагогіка). – Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. – 59 с.

У методичних рекомендаціях подані матеріали, спрямовані на допомогу здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти в організації освітньої діяльності з учнями закладів середньої освіти III ступеня, що забезпечують профільну середню освіту, закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти.

До методичних рекомендацій увійшли: робоча програма педагогічної практики, зразки та вимоги до оформлення звітної документації, додаткові матеріали щодо профорієнтаційної роботи.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, викладачів закладів вищої освіти, керівників та вчителів закладів середньої освіти III ступеня, що забезпечують профільну середню освіту, закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти.

© А. А. Бобро, Л. О. Дубровська,
О. С. Філоненко, укладання, 2024
© НДУ ім. М. Гоголя, 2024

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
1. Робоча програма педагогічної практики	5
1.1. Загальна інформація.....	5
1.2. Цілі та завдання практики	6
1.3. Вимоги до баз практики	7
1.4. Зміст та організація педагогічної практики	8
1.5. Функціональні обов'язки керівників практики	13
1.6. Права й обов'язки студента-практиканта.....	15
1.7. Звітна документація та оцінювання результатів педагогічної практики.....	17
1.8. Підведення підсумків педагогічної виробничої практики	23
1.9. Рекомендовані джерела інформації.....	24
Додатки	26

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Педагогічна практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є завершальним етапом навчання і проводиться на випускному курсі з метою узагальнення та вдосконалення здобутих ними знань, практичних умінь і навичок, оволодіння професійним досвідом та готовності до самостійної трудової діяльності

Специфіка педагогічної практики студентів полягає в самостійності виконання практикантами повноцінної професійної навчально-виховної діяльності в закладах середньої освіти III ступеня, що забезпечують профільну середню освіту, закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти або при кафедрах університету (за умови створення особливих ситуацій в країні, відповідному регіоні, місті).

Організація практики в НДУ імені Миколи Гоголя регламентується Положенням про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя (2021 р.). URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozh_practika.pdf та відповідними наказами ректора університету.

I. РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1.1. Загальна інформація

Заклад освіти	вищої	Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Факультет/інститут		Факультет філології, історії та політико-юридичних наук; факультет педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв; навчально-науковий інститут природничо-математичних, медико-біологічних наук та інформаційних технологій
Кафедра		кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту
Мова навчання		українська
Розробники		кандидат педагогічних наук, доц. Бобро А.А. кандидат педагогічних наук, доц. Дубровська Л.О. кандидат педагогічних наук, доц. Філоненко О.С.
Освітня програма		Середня освіта (за предметними спеціальностями)
Затверджено		Засіданням кафедри протокол № 12 від 15.05.2024 р.
Обсяг дисципліни		15 кредитів ЄКТС, що відповідає 450 академічним годинам (10 тижнів)
Статус дисципліни		Практична підготовка

1.2. Цілі та завдання практики

Педагогічна практика покликана сформувати у випускника університету професійні уміння та навички на конкретній ділянці роботи в реальних умовах, шляхом виконання різних видів робіт, властивих майбутній професійній діяльності.

Мета педагогічної практики: навчити студентів творчо використовувати в педагогічній діяльності науково-теоретичні знання й практичні навички, набуті в процесі вивчення психолого-педагогічних дисциплін, окремих методик і спеціальних дисциплін, застосовувати їх на практиці.

Основними завданнями педагогічної практики є:

- розвиток умінь самостійного проведення навчально-виховної роботи зі старшокласниками, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості;
- співпраця з трудовим, батьківським та учнівським колективом і вміння адаптуватися;
- виховання стійкого інтересу до професії вчителя, потреби в педагогічній самоосвіті, виробленні творчого підходу до педагогічної діяльності;
- формувати здатність розв'язувати професійні проблеми;
- здійснювати самоконтроль, самоаналіз та об'єктивну самооцінку своєї педагогічної діяльності;
- оволодіти на практиці основами управління освітнім процесом.

1.3. Вимоги до баз практики

Базами педагогічної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти є заклади середньої освіти III ступеня, що забезпечують профільну середню освіту, закладів професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти тощо.

Студенти можуть самостійно, за погодженням із керівництвом університету, вибрати для себе базу практики і запропонувати її для використання з обов'язковим обґрунтуванням такого рішення (за умови забезпечення цією базою виконання програми практики та укладання договору).

Студенти, які працюють за фахом та навчаються за індивідуальним планом можуть проходити практику за місцем працевлаштування. У таких випадках університет співпрацює з базою практики на основі клопотання про практику від бази практики.

Бази практики повинні відповідати наступним вимогам:

- наявність у них структур, що відповідають освітній програмі, за якими відбувається підготовка фахівців в університеті;
- здатність здійснювати кваліфіковане керівництво практикою студентів;
- надавати студентам право користуватися бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- можливість працевлаштовувати випускників університету;
- здатність інформаційного забезпечення практикантів новітніми технологіями, які використовуються в галузі.

1.4. Зміст та організація педагогічної практики

Зміст завдань

Ознайомлення з плануванням та методикою організації виховної роботи закладу освіти, зі специфікою та напрямками роботи класного керівника у відповідному класі /групі.

Набуття навичок самостійного проведення виховної роботи з учнями з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей.

Проведення профорієнтаційної роботи з учнями, виховних заходів у класному колективі, спрямованих на формування всебічно гармонійно розвиненої особистості.

Формування умінь педагогічно правильно будувати свої стосунки з учнями, на основі вивчення за допомогою системи психолого-педагогічних методів їх вікових та індивідуальних особливостей.

Оволодіння вміннями і навичками громадсько-педагогічної роботи, виховання якостей соціально-активної високоморальної особистості педагога.

Програмою практики передбачене виконання таких завдань із педагогіки:

Завдання 1. Ведення щоденника педагогічної практики

Щоденник практики – це робочий документ, у якому відображені всі види діяльності, які здійснює магістрант під час проходження практики, а саме: планування, організація, здійснення та аналіз усіх видів діяльності, які складають зміст педагогічної практики магістранта. У даному документі

фіксується вся проведена робота за конкретними датами проходження практики: відвідування й проведення занять, здійснення виховної роботи за напрямками діяльності, індивідуальна, профорієнтаційна робота.

У щоденнику має міститися індивідуальний звіт студента-практиканта – це документ, у якому представлено аналіз результатів педагогічної практики, яка проходила в умовах реального освітнього процесу або його дистанційного здійснення залежно від ситуації в країні, відповідному регіоні, місті.

Мета написання звіту – відобразити всі аспекти практичної діяльності магістранта та результати її здійснення.

Даний документ пишеться у довільній формі і в узагальненій формі представляє результати педагогічної практики магістрантів та їх бачення ефективності її проходження.

Звіт має відобразити де і коли проходила практика, які завдання вирішував практикант у процесі практичної діяльності (які заняття відвідав або провів, з ким спілкувався, які консультації отримав, за якими етапами відбувалося вирішення завдань практики, які заходи проведено, які матеріали інформаційного та презентаційного характеру підготовлено, яким чином відбувалося планування практичної діяльності, прогнозування результатів практики та визначались перспективи індивідуального розвитку магістранта у практичному вимірі тощо).

У звіті розкривається якими методами, формами організації та знаряддями праці в галузі майбутньої професії оволодів магістрант, яким чином формувалися навички прийняття самостійних рішень у конкретних ситуаціях освітнього процесу, наскільки систематично задовольнявся пізнавальний інтерес студента, виявлялись творчі здібності у вирішенні професійно-орієнтованих завдань. У звіті розкриваються оціночні судження магістранта щодо доцільності обраних педагогічних дій, їх ефективності та

результативності для розвитку особистості в різних ситуаціях здійснення освітнього процесу.

Звіт має характеризувати якість практичної діяльності магістранта і слугувати мірилом його ціннісних орієнтацій як працівника педагогічної сфери. Це документ, який носить підсумковий характер і повинен містити висновки, узагальнення, які стосуються кількості та якості виконаної студентом-практикантом роботи.

Завдання 2. Проведення профорієнтаційної роботи

Виконання цього завдання спрямоване на привернення уваги старшокласників до закладу вищої освіти, де навчається студент-практикант.

Сутність завдання полягає у розробці студентом-практикантом доповіді профорієнтаційного спрямування та презентаційного її супроводу, які сприятимуть поширенню інформації про Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, його факультети, навчально-науковий інститут, спеціальності та особливості організації освітнього процесу для учнів закладів середньої освіти III ступеня, що забезпечують профільну середню освіту, закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти з метою впливу на їхнє професійне самовизначення та проведення профорієнтаційного заходу у відповідних умовах освітнього закладу.

Для підготовки профорієнтаційної доповіді та презентаційного супроводу магістрант має ознайомитися з інформацією про історію створення та функціонування університету, його традиціями, проаналізувати матеріально-технічну базу, кадровий науково-педагогічний склад, наявність бібліотечного та аудиторного фондів, методичного та комп'ютерного обладнання, усвідомити особливості діяльності існуючих на сьогоднішній момент

факультетів та інституту, напрямами професійної підготовки студентів, які там навчаються, характер та специфіку освітніх програм, за якими відбувається підготовка фахівців, розкрити розмаїття студентського життя та широкий вибір дозвіллевих заходів, які відповідають інтересам, потребам студентів та розширюють їхнє комунікативне поле.

Профорієнтаційний звіт має відрізнятися інформативністю, достовірністю, логічністю подання інформації, яскравістю, містити фото- та відеоматеріали, може супроводжуватися музичним треком.

Творчим завданням для магістранта з профорієнтаційної роботи є написання листа майбутньому абітурієнту, у якому в індивідуально обраній формі він звернеться до нього з метою заохотити до вступу в саме Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя.

Завдання 3. Проведення виховної роботи

Виховна робота здійснюється студентом-практикантом в умовах реального освітнього процесу в закладах середньої освіти III ступеня, що забезпечують профільну середню освіту, закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти.

Завданнями виховної роботи студента-практиканта є:

1. Ознайомлення з системою виховної роботи в освітньому закладі.
2. Вивчення особливостей роботи класного керівника закладу середньої освіти III ступеня, що забезпечує профільну середню освіту, закладах професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти (куратора) в певному класі (студентській групі);
3. Набуття навичок самостійного проведення виховної роботи з учнями (студентами) з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей;

4. Проведення виховних заходів у класному колективі (студентській групі), спрямованих на формування всебічно розвиненої особистості;

5. Формування умінь педагогічно правильно будувати свої стосунки з учнями (студентами) на основі вивчення з допомогою психолого-педагогічних методів та врахування їх вікових та індивідуальних особливостей;

6. Виховання якостей соціально активної високоморальної особистості педагога.

У характеристиках виховного заходу має бути відображена його мета, форма проведення, вік учасників, розподіл ролей, обладнання, використана література.

Сценарій виховного заходу розписується без скорочень і пропусків певних етапів його проведення.

У самоаналізі результатів проведення виховного заходу слід відобразити ступінь досягнення поставленої мети, особливості підготовки та проведення заходу, відповідність запитам та інтересам його учасників, їх активність та зацікавленість змістом використаного матеріалу. Самоаналіз проведення виховного заходу має містити роздуми щодо ефективності обраних методів заохочення, підтримки дисципліни, попередження випадків негативних реакцій учасників. Студент-практикант може висловити свої пропозиції щодо удосконалення різних аспектів розробки та проведення заходу такої форми або тематики. Важливо проаналізувати власну роль у підготовці та проведенні даного заходу, емоційну комфортність, відчуття задоволення або незадоволення певними аспектами, проблемні моменти та реакцію на їх розв'язання. Особливу увагу слід звернути на те, що заважало успішності проведення виховного заходу для врахування у майбутньому таких недоліків та негараздів.

До звітних матеріалів з проведення виховної діяльності в класі відноситься розробка плану-конспекту виховного заходу та самоаналіз

ефективності використання даної форми виховної роботи в умовах реального освітнього процесу у закладі профільної середньої освіти III ступеня, закладі професійної (професійно-технічної), фахової передвищої освіти тощо. Зразок оформлення титульної сторінки та плану-конспекту виховного заходу дивись додаток №3, №4.

Самостійна та індивідуальна робота студентів. Ознайомлення з навчально-методичною літературою, науковими дослідженнями з питань педагогічної практики; вивчення і аналіз передового педагогічного досвіду; розробка планів роботи, конспектів уроків, проведення уроків, позакласних занять та виховних заходів, ведення щоденника педагогічної практики; виконання завдань педагогічного та психологічного блоків.

1.5. Функціональні обов'язки керівників практики

Методист із педагогіки:

- здійснює загально-педагогічне методичне керівництво педагогічною практикою студентів, консультує їх із актуальних питань навчання, виховання, професійної орієнтації учнів тощо;
- планує, разом із класним керівником (куратором), виховну роботу практикантів з учнями, консультує їх і забезпечує виконання завдань;
- надає допомогу студентам в організації індивідуальної роботи з учнями;
- бере участь у настановчій та підсумковій конференції з педагогічної практики, а також в нарадах із питань практики;
- бере участь у проведенні заліку і оцінюванні результатів;
- подає завідуючому кафедрою педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту звіт про підсумки проведення педагогічної практики

із зауваженнями і пропозиціями щодо подальшого поліпшення її організації та проведення.

Керівник базового закладу освіти або, за його дорученням, заступник:

- організовує практику згідно з угодою про проведення практики;
- визначає місця практики, забезпечує найбільшу ефективність її проходження;
- організовує ознайомлення студентів із правилами техніки безпеки і охорони праці;
- надає студентам-практикантам можливість користуватися наявною літературою, необхідною документацією;
- забезпечує і контролює дотримання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- створює необхідні умови для засвоєння практикантами передових технологій, сучасних методів організації праці;
- забезпечує належні умови для успішного проходження практики студентами, проводить відповідну роботу з учителями, класними керівниками, навчально-допоміжним та обслуговуючим персоналом;
- контролює виконання Кодексу законів про працю України тощо.

Класний керівник (куратор):

- знайомить студентів із учнями класу (групи), даними про успішність, відвідування, поведінку; з основними виховними завданнями та планом своєї роботи;
- разом із викладачем кафедри педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту та груповим керівником конкретизує освітні завдання програми практики, консультує практикантів;
- залучає студентів до виховної роботи з учнями;

- оцінює виховну роботу студентів, результати оцінювання вносить у підсумковий лист практики;

- бере участь у нарадах, що проводяться керівниками базового закладу освіти з педагогічної практики, а також, за можливістю, в настановчих та підсумкових конференціях в університеті.

1.6. Права й обов'язки студента-практиканта

Студент-практикант зобов'язаний:

- до початку практики одержати від керівника практики від факультету / інституту направлення, методичні матеріали та консультації щодо оформлення всіх необхідних звітних матеріалів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- вивчити і суворо дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії та внутрішнього розпорядку в закладі, де проходить практику;

- нести відповідальність за виконану роботу;

- у щоденнику практики фіксувати щоденні результати спостережень і аналізу освітньої роботи з учнями;

- у повному обсязі виконати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;

- організувати свою діяльність у відповідності до вимог Статуту базового закладу,

- виконувати розпорядження адміністрації бази практики та методистів практики,

- своєчасно оформити звітні матеріали та скласти залік із практики.

За не належне виконання правил, що висуваються перед практикантами в базовому закладі, студент може бути позбавлений права проходити практику в цьому закладі.

На період практики один із групи студентів, що проходять практику, призначається бригадиром групи. До його обов'язків входить облік відвідування студентами закладу, загальна організація роботи, повідомлення студентам про колективні консультації та семінари, виконання доручень керівників практики;

Студент-практикант має право:

- з усіх питань, що виникають у ході практики, звертатися до керівників практики університету, адміністрації бази практики;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення освітнього процесу, організації практики;
- брати участь в роботі конференцій, нарад;
- користуватися фондами бібліотеки.

Правила поведінки

Поведінка. Під час проходження практики здобувачі мають дотримуватися правил поведінки закладу, де проходить практика.

Відвідування та / або участь є важливим компонентом практики. Ігнорування практики призведе до повторного проходження або відрахування.

Крайньою межею здачі документації практики три дні до офіційного захисту практики. Після цієї дати завдання не приймаються.

Перескладання та переоцінка практики студентів можлива після повторного проходження практики.

Академічна доброчесність та плагіат. Якщо ви 1) використовуєте чужі фрази, абзаци чи ідеї своїми словами іншої людини і 2) не вкажете

посилання, то ви зробили плагіат певної людини. Є два способи переконатися, що ви не плагіатуєте: 1) презентувати власні ідеї та 2) коли ви представляєте чужі ідеї чи фрази, надаючи посилання. Плагіат - серйозна проблема в сучасного світу, тому викладачі активно перевірятимуть вашу роботу, щоб переконатися, що ви не запозичували текст та чужі ідеї. Якщо буде виявлено плагіат у завданні, воно не буде зараховане, а про інцидент буде повідомлено декана та куратора.

При підготовці планів-конспектів уроків та інших завдань важливо коректно посилатися на джерела.

1.7. Звітна документація та оцінювання результатів педагогічної практики

1. Кожен студент-практикант протягом усього терміну перебування на практиці заповнює «Щоденник педагогічної практики». У щоденнику студент розкриває щоденний зміст роботи та щоденно фіксує результати спостережень, проводить аналіз освітньої роботи з учнями (Додаток 1).

2. За період проходження практики студент готує індивідуальний звіт про проходження педагогічної практики, що додається до змісту щоденника (Додаток 2).

3. Для звіту студент-практикант готує план-конспект, проведеного виховного заходу (Додаток 3, Додаток 4).

4. Матеріали, проведеної профорієнтаційної роботи (Додаток 5, Додаток 6).

5. Підсумковий лист педагогічної практики (бланк отримує студент-практикант на настановчій конференції).

Розподіл балів із педагогіки, що присвоюються студентам:

1. Щоденник із індивідуальним звітом студента-практиканта – 6 балів;
2. Звіт із профорієнтаційної роботи – 7 балів;
3. План-конспект виховного заходу – 7 балів;

Критерії оцінювання завдань із педагогіки

1. *Щоденник практики та індивідуальний звіт студента*

практиканта

Бали	Критерії
6	Записи в щоденнику систематичні, грамотні, з аналізом виконаної роботи, повністю відображають результативність роботи магістранта; звіт про практику систематизований, є аналіз виконаної роботи, відсутні граматичні та стилістичні помилки, повністю відображає результативність роботи магістранта.
5	Записи в щоденнику систематичні, з незначними недоліками, з неповним аналізом виконаної роботи, повністю відображають результативність роботи магістранта; звіт про практику систематизований, з незначними недоліками, з неповним аналізом виконаної роботи, незначні граматичні та відсутні стилістичні помилки, повністю відображає результативність роботи магістранта.
4	Записи в щоденнику систематичні, зі значними недоліками, частково відображають результативність роботи магістранта; звіт про практику недостатньо систематизований, зі значними недоліками, частково відображає результативність роботи магістранта, наявні граматичні та стилістичні помилки.

Бали	Критерії
3	Записи в щоденнику не систематичні, зі значними недоліками, фрагментарно відображають результативність роботи магістранта; звіт про практику не систематизований, зі значними недоліками, фрагментарно відображає результативність роботи магістранта, допущені значні граматичні та стилістичні помилки.
2	Записи в щоденнику не систематичні, зі значними недоліками, не відображають результативність роботи магістранта; звіт про практику не систематизований, зі значними недоліками, не відображає результативність роботи магістранта, допущені значні граматичні та стилістичні помилки.
1	Щоденник на перевірку не представлений, або є лише спроби записів виконаної роботи; звіт про практику на перевірку не представлений, або є лише спроба оформлення звіту про практику.

2. Проведення виховного заходу та план-конспект

Бали	Критерії
7	Захід проведено на високому організаційно-методичному рівні; студент виявив організаторські та творчі здібності під час підготовки і проведення заходу; вміло керував діяльністю учнів, застосовував наочність, що позитивно впливало на інтелектуальну та емоційно-вольову сфери учнів; мета і завдання заходу досягнуті повністю;

Бали	Критерії
	на перевірку представлений план-конспект виховного заходу з глибоким самоаналізом ефективності виконання такої форми виховної роботи.
6	Захід проведено на належному організаційно-методичному рівні; студент виявив організаторські здібності під час підготовки і проведення заходу; керував діяльністю учнів, застосовував наочність, що позитивно впливало на інтелектуальну та емоційно-вольову сфери учнів; мета і завдання заходу досягнуті; на перевірку представлений план-конспект виховного заходу з повним самоаналізом ефективності виконання такої форми виховної роботи.
5	Захід проведено на належному організаційно-методичному рівні; студент залучив учнів до активної діяльності, в результаті чого мета і завдання були практично досягнуті; на перевірку представлений план-конспект виховного заходу з частковим самоаналізом ефективності виконання такої форми виховної роботи.
4	Захід проведено, студенту вдалося залучити більшість учнів до активної участі у підготовці і проведенні, в результаті чого мета і завдання були переважно досягнуті; на перевірку представлений план-конспект виховного заходу з фрагментарним самоаналізом ефективності виконання такої форми виховної роботи.
3	Захід проведено, але студенту вдалося залучити незначну кількість учнів до активної участі у підготовці і проведенні, в результаті

Бали	Критерії
	чого мета і завдання досягнуті частково; на перевірку представлений план-конспект виховного заходу без самоаналізу ефективності виконання такої форми виховної роботи.
2	Студент не проводив заходу, але на перевірку представлений план-конспект виховного заходу без самоаналізу ефективності виконання такої форми виховної роботи.
1	Студент не проводив заходу або були лише спроби виконання роботи.

3. Профорієнтаційні матеріали

Бали	Критерії
7	Профорієнтаційна робота виконана на високому організаційно-методичному рівні; студент виявив організаторські та творчі здібності під час їх підготовки і проведення у класному колективі; застосував методи та засоби, що зацікавили учнів; мета і завдання профорієнтації досягнуті повністю; на перевірку представлена презентація або профорієнтаційні відеоматеріали з глибоким самоаналізом ефективності виконання роботи.
6	Профорієнтаційна робота виконана на належному організаційно-методичному рівні; студент виявив організаторські здібності під час їх підготовки і проведення у класному колективі; застосував методи та засоби, що зацікавили учнів; мета і завдання профорієнтації досягнуті; на перевірку представлена презентація

Бали	Критерії
	або профорієнтаційні відеоматеріали з повним самоаналізом ефективності виконання роботи.
5	Профорієнтаційна робота виконана на належному організаційно-методичному рівні; студент залучив учнів до проведення профорієнтації, в результаті чого мета і завдання були практично досягнуті; на перевірку представлена презентація або профорієнтаційні відеоматеріали з частковим самоаналізом ефективності виконання роботи.
4	Профорієнтаційна робота виконана, студенту вдалося залучити більшість учнів до профорієнтації, в результаті чого мета і завдання були переважно досягнуті; на перевірку представлена презентація або профорієнтаційні відеоматеріали з фрагментарним самоаналізом ефективності виконання роботи.
3	Профорієнтаційна робота виконана, але студенту вдалося залучити незначну кількість учнів до профорієнтації, в результаті чого мета і завдання досягнуті частково; на перевірку представлені презентація або профорієнтаційні відеоматеріали без самоаналізу ефективності виконання роботи.
2	Студент не проводив профорієнтації, але на перевірку представлені профорієнтаційні матеріали без самоаналізу ефективності виконання роботи.
1	Студент не проводив профорієнтації, були лише спроби розробки профорієнтаційних матеріалів.

1.8. Підведення підсумків практики

Після закінчення терміну практики студенти звітують про результати проходження практики.

На захист практики студент має представити методисту з педагогіки документацію, передбачену робочою програмою практики.

Перевіряють та оцінюють звітну документацію викладачі, призначені керівниками (методистами) практики наказом ректора по університету.

Захист практики проводиться на випусковій кафедрі не пізніше, ніж протягом десяти днів після її закінчення за умови, що практика відбувається у межах семестру або протягом перших десяти днів семестру, який починається після закінчення практики.

Після захисту практики завірений печаткою бази практики щоденник практики, який містить індивідуальний звіт практиканта, відгук керівника від бази практики та відгук керівника від кафедри, зберігається на випусковій кафедрі протягом календарного року від дня захисту.

Студента, який не виконав програму практики без поважної причини, необхідно відрахувати з університету. Якщо програма практики не виконана з поважної причини, то студенту надається можливість пройти практику повторно. Можливість повторного проходження практики, але за власний рахунок, може бути надано і студенту, який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку.

Підсумки кожної практики обговорюють на засіданнях кафедр, а загальні підсумки практики підводять на вчених радах факультетів (інституту) та університету не менше одного разу протягом навчального року.

1.9. Рекомендовані джерела інформації

Офіційні джерела:

1. Закон України «Про освіту». URL: <http://osvita.ua/legislation/law/2231/> (дата звернення 15.05.2024).
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#n984> (дата звернення 15.05.2024)
3. Державна національна програма «Освіта». URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=896-93-%EF> (дата звернення 15.05.2024).
4. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджене Наказом Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0035-93> (дата звернення 15.05.2024).
6. Положення про практику здобувачів вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/norm_baza/polozh_practika2023.pdf (дата звернення 15.05.2024).

Основна література:

1. Галіцан О.А. Педагогіка: навчальний посібник. Одеса. Університет Ушинського, 2023.125 с.
2. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
3. Методичний путівник класного керівника Нової української школи : збірник методичних матеріалів / А. Дубяга, О. Золотар ; за заг. ред. А. Дубяги. Краматорськ : Відділ інформаційно-видавничої діяльності, 2021. 44 с.

4. Організація профорієнтаційної роботи в навчальному закладі: навчально-методичний посібник / автори-укладачі: І.В. Мазуркевич, Л.В. Багдасарова, В.М. Лавринюк / за ред. Н.І. Клокар. Біла Церква: КОШОПК, 2014. 157 с.

5. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей. К., 2018. 40 с.

6. Формування в учнів основної школи національно-культурної ідентичності в контексті сучасних полікультурних впливів : посіб. / І. Д. Бех, О. М. Докукіна, С. Д. Федоренко, І. М. Шкільна, К. О. Журба. К., 2019. 114 с.

7. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. Вид. третє, перероб. і допов. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2013. 230 с.

Додаткова література:

1. Твердохліб Т. С. Педагогічна майстерність класного керівника в організації виховної роботи: навч.-метод. посіб. / Т. С. Твердохліб; за заг. ред. В. І. Лозової. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017. 156 с.

2. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності: практикум. Вінниця: «Твори», 2019. 240 с. URL: <http://psychology.univer.kharkov.ua/dist2020/materialy/Shvedova/Prakt.pdf> (дата звернення 15.05.2024).

3. Ярошук Л. Теорія та методика виховання: навч. посібник. Бердянськ, 2019. 400 с.

Інформаційні ресурси:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського представляє електронний каталог періодичних видань.

2. <http://www.mon.gov.ua/> – Міністерство освіти і науки України – офіційний сайт.

3. http://www.ednu.kiev.ua/index_u.htm – освітянська мережа України.

4. <http://www.info-library.com.ua/books-book-116.html> – українська бібліотека електронних підручників.

ДОДАТКИ

Додаток 1

_____ (повне найменування вищого навчального закладу)

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

_____ (вид і назва практики)

магістранта

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет,
відділення _____

Кафедра, циклова комісія

освітньо-кваліфікаційний
рівень _____

напрямок підготовки

спеціальність _____

_____ (назва)

курс, група _____

Магістрант _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка

підприємства, організації, установи

“ _____ ”

20 ____ року

_____ (підпис)

_____ (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка

Підприємства, організації, установи “ _____ ” _____

20____ року

(підпис)

(посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Записи можна робити за такою формою:

Педагогічна практика

Дата	Зміст роботи (що зроблено за день)	Психолого-педагогічний аналіз, роздуми, пропозиції, зауваження тощо
15.09	Сьогодні відбулась бесіда з класним керівником 11-А класу з метою з'ясувати характерні особливості класного колективу та окремих учнів.	Результати бесіди дозволяють зробити висновок про те, що клас в цілому дружний, має свої традиції. У більшості учнів сформовані почуття обов'язку та відповідальності, про що свідчать отримані грамоти за участь у шкільних олімпіадах. Проте, у класі є учні, які потребують посиленої до них уваги у зв'язку з тим, що часто приходять не підготовленими до уроків та порушують дисципліну в класі. Таким чином, мені є над чим подумати і спланувати з ними індивідуальну роботу.
20.09	Відвідала виховну годину класного керівника на тему «Світ моїх мрій».	Виховна година була проведена на належному методичному рівні. Класний керівник зуміла зацікавити учнів її змістом та формою проведення: бесіда з елементами гри. Було враховано вікові та індивідуальні особливості учнів, оскільки після перегляду відеосюжету, який вплинув на емоційно-чуттєву сферу учнів, вчитель дала змогу кожному учню поділитися своїми мріями та намалювати їх. Найбільш вдалим, на мій погляд, було у проведенні заходу, це інтрига, яка змусила постійно стимулювати інтерес учнів до проблеми пошуку сенсу життя та жваво залучитися до дискусії щодо розв'язання цієї проблеми. За рахунок вдало поставлених запитань вчитель змогла активізувати пізнавальну діяльність учнів. Вдало було розподілено час, використано мультимедійний проектор, цікавим був

Рекомендації до написання письмового звіту студента-практиканта (як в електронному вигляді, так і в щоденнику)

Мета написання письмового індивідуального звіту студента з педагогічної практики полягає в систематизації та узагальненні досвіду, оцінці досягнень та наданні рекомендацій щодо покращення практичної підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня.

Письмовий звіт повинен містити такі складові:

1. Загальна інформація про проходження практики.
2. Підготовчий етап педагогічної практики.
3. Характеристика основного періоду практики.
4. Особисті досягнення, методичні творчі знахідки, відкриття, нестандартні рішення.
5. Найтипівіші помилки, найбільші труднощі у навчально-виховній роботі.
6. Загальні висновки.
7. Пропозиції щодо теоретичної і практичної підготовки в університеті, організації та проведенні практики.

Титульна сторінка плану-конспекту виховного заходу

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Кафедра педагогіки, початкової освіти, психології та менеджменту

План-конспект

виховного заходу на тему:

" _____ "

проведеного

в _____ класі/групі _____

(назва закладу)

магістрантом _____ факультету/ інституту _____ курсу

(Прізвище, ім'я та по батькові)

Ніжин, _____ рік

На другій сторінці:

Мета;

Форма проведення;

Вид діяльності;

Вік дітей;

Розподіл ролей;

Обладнання;

Використана література.

На наступних сторінках розкривається зміст проведення виховного заходу.

В кінці конспект виховного заходу підписується класним керівником класу/куратором групи.

Робиться самоаналіз виховного заходу.

Приклад плану-конспекту історичного турніру

«Я ЗНАЮ СВОЮ УКРАЇНУ»

Проведеного здобувачем другого (магістерського) рівня вищої освіти з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 032 Історія та археологія

Сміликом Михайлом Григоровичем

Мета: формувати пізнавальний інтерес до вивчення історії України, цікавість та бажання до подальшого здобуття знань, вмінь та навичок; розвивати критичне мислення, комунікабельність, уважність, вміння працювати в команді; виховувати почуття відповідальності та взаємодопомоги.

Завдання:

- інформування вихованців;
- формування певних умінь (організаторських, комунікативних, вирішувати винахідницькі завдання і ін.);
- контроль відповідних знань, умінь і навичок;
- формування виховуючих ситуацій.

Форма проведення: Історичний турнір

Вид діяльності: Пізнавальна

Вік дітей: 15-16 років.

Розподіл ролей: ведучий; «рада наймудріших»; капітани; «майстри гри» (учасники).

Обладнання: аудиторія; музика для фону; мультимедіа; набір питань; зображення з теми; нагородження.

Список використаних джерел:

1. Баханов К.О. Професійний довідник вчителя історії. Х. Вид.група «Основа». 2012. 239 с.

2. Левітас Ф.Л., Салата О.О. Методика викладання історії. Посібник вчителя. Х.: Вид.група «Основа». 2006. 96 с.

3. Пометун О. Методика навчання історії в школі/О.І. Пометун, Г.О.Фрейман. К.: «Генеза» 2005. 328 с.

4. Приходько А. Форми навчання історії: підходи до визначення та класифікації. *Історія в школі*. 2007. № 5. С. 16-21.

Зміст заняття:

1 тур «Розминка».

2 Тур «Київська Русь».

3 Тур «Конкурс капітанів».

4 Тур «Пам'ятки історії України».

5 Тур «Українська революція».

- *Оберіть раду справи ("рада наймудріших"), в обов'язки якої входить:*

- підбір завдань;

- організація та контроль виготовлення необхідного обладнання та реквізиту (за обладнання може відповідати одна з мікрогруп);

- об'єднання в команди;

- визначення кількості конкурсів та варіантів їх проведення;

- визначення форм та методів, підведення підсумків та нагородження.

- *Придумайте назву та оберіть капітана*

1 тур «Розминка»

- *Відповідає той гравець команди, що швидше згадав правильну відповідь та першим підвівся з місця. За вигуки бал не зараховуються.*

Кожна правильна відповідь -1 бал.

1. Рух творчої молоді 60-х років ХХ ст., яка сповідувала оригінальну тематику, нові думки, відмінні від офіційних. («Шістдесятництво»).

2. Всесвітньо відомий український кінорежисер, ім'ям якого названа Київська кіностудія. (Олександр Довженко).

3. Який університет найстаріший в Україні? (Львівський)
4. Режисер фільму «Тіні забутих предків». (Сергій Параджанов)
5. Перша відома книга Святого Письма українською мовою.
(Пересопницьке Євангеліє)
6. Хто автор «Історії Запорізького козацтва»? (Дмитро Яворницький)
7. Який університет був відкритий з ініціативи Василя Каразіна?
(Харківський).
8. Який архітектурний стиль дістав назву мазепинського? (Бароко).
9. Найдавніший літопис, який є джерелом вивчення історії княжої доби...
(«Повість минулих літ»)
10. Мандрівний ляльковий театр. (Вертеп).
11. Відомий український письменник, голова Директорії, заступник
голови Центральної Ради. (Володимир Винниченко)
12. Хто є автором «Повчання дітям»? (Володимир Мономах)
13. Яка наука вивчає час? (хронологія)
14. Князівське військо. (Дружина)
15. Держава утворена внаслідок укладання Люблінської унії . (Річ
Посполита)
16. Слов'янський бог грози. (Перун)
17. Керівник національно-визвольної війни українського народу середини
XVII ст.? (Б.Хмельницький)

2 Тур «Київська Русь»

- Кожна команда отримує по 7 питань від ведучого, за правильну відповідь – 1 бал. Максимум – 7 балів за тур.

1 команда

1. Якого князя називали «тестем Європи»? (Ярослава Мудрого).
2. Кого з князів історик М. Грушевський називав «запорожцем на коні»?
(Святослава).

3. Який стиль переважав у культурі Київської держави? (Візантійський)
4. Проти яких кочівників успішно боровся Володимир Мономах? (Проти половців)
5. Коли на Русі запроваджено християнство? (988)
6. Як називали в Україні народні збори дорослого чоловічого населення? (Віче).
7. Збірник законів Ярослава Мудрого. («Руська правда»)

2 команда

1. Який князь розгромив Хозарський каганат? (Святослав).
2. Якого князя прозвали віщим? (Олега).
3. Правитель, що упорядкував збір данини на Русі. (Ольга).
4. Представниками якої династії були князі Олег, Ігор, Ярополк, Всеволод. (Рюриковичів)
5. Столиця древлян, спалена Ольгою. (Іскоростень).
6. Яка Донька Ярослава Мудрого була дружиною французького короля Генріха I? (Анна)
7. Який храм побудовано Ярославом Мудрим на честь перемоги над печенігами? (храм св. Софії)

3 команда

1. Ким за віросповіданням були українці до запровадження християнства? (Язичниками)
2. Автор «Повісті минулих літ»? (Нестор – літописець)
3. Де відбулася перша битва українців з монголо-татарами? (На р. Калка).
4. Легендарний засновник Києва? (князь Кий)
5. Перша кам'яна церква Київської Русі ? (Десятинна церква у Києві)
6. Ім'я князя, який загинув під час збору данини. (Ігор)
7. Ім'я князя, який прибав свій щит на воротах Царгорода. (Олег)

3 Тур «Конкурс капітанів»

Кожен капітан команди по чергово відповідає на поставлене ведучим запитання. Якщо один капітан не дає відповіді, то право відповіді надається іншому. Правильна відповідь - 1 бал, відповідь на запитання суперника оцінюється в 2 бали.

1. Що було атрибутом козака? (Оселедець.)
2. Як називалася фортеця, побудована в середині XVII ст. Річчю Посполитою на правому березі Дніпра для запобігання масовим втечам селян на Запорізьку Січ? (Кодак.)
3. За чиїм наказом і коли було остаточно ліквідовано гетьманат? (За наказом Катерини II у 1764 р.)
4. У якому місті за часів гетьманування Б.Хмельницького розташовувалася резиденція гетьмана? (У Чигирині.)
5. З якої мови походить слово «козак»? (З тюркських.)
6. Останній кошовий отаман Запорозької Січі. (Петро Калнишевський).
7. Що становило основну частину Війська Запорозького — піхота чи кіннота? (Піхота.)
8. Назвіть автора тритомної праці «Історія запорізьких козаків». (Дмитро Яворницький.)
9. Гетьман уряду в екзині. (Пилип Орлик).
10. Що було атрибутом гетьманської влади? (Булава.)
11. За чиїм наказом була зруйнована в 1775 р. Запорізька Січ? (Катерина II)
12. Назва війни в якій запорізькі козаки врятували Річ Посполиту від завоювання турками? (Хотинська війна)
13. Перша битва національно-визвольної війни. (Під Жовтими Водами).
14. Довгі козацькі човни. (Чайка)
15. Родинний хутір Богдана Хмельницького. (Суботів)
16. Останній гетьман України? (К. Розумовський)

17. З ім'ям якого гетьмана пов'язана «доба героїчних походів»? (П. Конашевича-Сагайдачного).

18. Кого називають «сонцем Руїни»? (Дмитра Дорошенка)

19. Що таке каламар? (чорнильниця)

20. Хто збудував першу Січ? (Дмитро Байда Вишневецький)

21. Назвіть автора й назву найвідомішої картини кінця ХІХ ст., присвяченої козацтву. (Ілля Рєпін «Запорожці пишуть листа турецькому султанові»)

4 тур «Пам'ятки історії України»

Кожна команда отримує по три зображення з теми «Українська культура» і повинна буде дати повну відповідь, що це за пам'ятка. За кожен правильну відповідь команда отримує 3 бали, всього за конкурс – 15 балів.

1 команда

		
Золота пектораль, Товста могила	П'ятницька церква, Чернігів	Дівчина в червоному капелюсі, Мурашко

2 команда

		
Браслет з міандровим орнаментом, Мізинська стоянка	Будинок з химерами, Київ	Хліб, Т.Яблонська

3 команда

		
Золотий гребінь, Солоха	Палац Кирила Розумовського в Батурині	Картина «Життя». Триптих (Любов. Сім'я. Повернення). Ф. Кричевський

5 тур «Українська революція»

Ведучий зачитує протягом 2 хв. опис історичної особи, а завдання кожної команди, встигнути відгадати, про кого йде мова. За правильну відповідь команда отримує 5 балів.

Павло Скоропадський (1873–1945) Народився 15 травня 1873 року в німецькому місті Вісбадені. Дитинство провів у родовому маєтку Тростянець на Полтавщині. Отримав належну соціальному статусу освіту – закінчив Петербурзький пажеський корпус. Брав участь у Першій світовій війні, нагороджений орденом Святого Георгія. У 1916 році – командир 34-го армійського корпусу, який дислокувався на території України. Із початком Української революції активно долучився до українізації армії, став командиром 1-го Українського корпусу. У жовтні 1917 року на з'їзді Вільного козацтва в Чигирині обраний отаманом. 29 квітня 1918 року став гетьманом Української Держави. Вона здобула визнання майже 30 країн світу. Було налагоджено дієздатну адміністративну систему управління, розбудовувалися освіта, наука, державний апарат. 14 грудня 1918 року зрікся влади і таємно виїхав до Німеччини. Залишився лідером частини

української політичної еміграції – гетьманського руху. Зусиллями Павла Скоропадського у 1925 році створено Український науковий інститут при Берлінському університеті. У роки Другої світової війни допомагав звільненню з німецьких таборів українських військовополонених і лідерів визвольного руху Степана Бандери, Андрія Мельника, Ярослава Стецька. Помер 26 квітня 1945 року від поранення під час бомбардування у Баварії. Похований в Оберстдорфі.

Євген Петрушевич (1863–1940) Народився в містечку Буську на Львівщині, в родині священника. Здобув ступінь доктора права в Львівському університеті. Очолював боротьбу проти москвофільства, активний учасник Української національно-демократичної партії. В австрійському парламенті очолював українську репрезентацію. Президент Західноукраїнської Народної Республіки. 9 червня 1919 року йому передано військову і цивільну владу як диктатору ЗУНР, що передбачало поєднання обов'язків президента і голови уряду. В листопаді 1919 року із оточенням виїхав до Відня. У серпні 1920 року утворив закордонний галицький уряд (уряд диктатора ЗУНР). Після визнання Антантою Східної Галичини територією Польщі 15 березня 1923 року еміграційний уряд ЗУНР оголосив саморозпуск, Євген Петрушевич склав повноваження. Помер у Берліні 29 серпня 1940 року. У 2002 році його прах перевезено до Львова та перепоховано на Личаківському цвинтарі.

Дмитро Вітовський (1887–1919) Народився в селі Медуха на Станіславщині (нині – Івано-Франківщина). У 1909 році завершив службу в австрійському війську в званні хорунжого. Вступив на правничий факультет Львівського університету, брав участь в акціях за викладання українською мовою. За це в 1910 році відрахований і ув'язнений. Вийшовши на волю, завершив навчання в Кракові. Під час Першої світової війни очолив перший курінь Українських січових стрільців. За бій на горі Маківці

нагороджений медаллю “За хоробрість”. Після поранення переведений на Волинь. Долучився до відкриття 11 українських шкіл, став начальником штабу вишколу УСС. Очолив Центральний військовий комітет у Львові, організатор і керівник Листопадового зриву, Перший командир Галицької армії, Державний секретар військових справ ЗУНР. Головною метою життя бачив творення національної армії. Навесні 1919 року відряджений на мирну конференцію в Парижі. У серпні, повертаючись в Україну, загинув в авіакатастрофі під Ратибором (Сілезія). Перепохований на Личаківському цвинтарі у Львові.

Самоаналіз виховного заходу

Виховний захід був проведений студентом II курсу магістратури спеціальності 032 Історія та археологія Сміликом Михайлом Григоровичем.

Виховний захід проводився як історичний турнір.

Метою було формувати пізнавальний інтерес до вивчення історії України, цікавість та бажання до подальшого здобуття знань, вмінь та навичок; розвивати критичне мислення, комунікабельність, уважність, вміння працювати в команді; виховувати почуття відповідальності та взаємодопомоги.

Мета зумовила такі завдання: інформування вихованців; напрацювання певних умінь (організаторських, комунікативних, вирішувати винахідницькі завдання і ін.); контролю відповідних знань, умінь і навичок; формування виховуючих ситуацій.

Виховний захід повністю відповідав віковим та індивідуальним особливостям учнів. **Включені елементи контролю знань:** опитування учнів за основними пунктами навчального матеріалу, індивідуальна корекція відповідей учнів, перевірка ґрунтовності засвоєння у вигляді змагання.

Також цей захід відповідав традиціям школи тому, що тема є актуальною і стосується всього українського народу.

Учні також підготувалися до заходу. Добре був підібраний матеріал, яким зацікавилися учні. У підготовчий період у більшості учнів вдалося викликати почуття необхідності, відповідальності проведення такого заходу. Мета виховного заходу була розкрита повністю. Очевидно, що поставлені завдання були виконані. Після класної години діти зрозуміли наскільки важливо любити свій народ, поважати його історію, допомагати один одному в біді. Це можна було простежити у висловлюваннях учнями власних думок.

При підготовці до класної години велика допомога була зі сторони класного керівника. Це було: підготовка класу, допомога в підборі фактів, ілюстрацій, а також підтримка під час проведення класної години. Методика проведення класної години відповідає завданням освітнього процесу, а також інтересам учнів і рівню їх розвитку.

Проведений захід викликав високу ступінь захопленості, цікавості в школярів. Пропонований матеріал за своїм обсягом оптимальний та доступний для сприйняття, враховує вікові особливості учнів.

Спостерігається активна участь учнів у підготовці заходу, їхня активність під час проведення заходу. Використані методи: словесні (розповідь, бесіда); наочні: (ілюстрація); стимулювання інтересу (пізнавальні ігри, створення цікавої ситуації) є ефективними та доцільними.

Застосовані засоби підтримують, зміцнюють і розвивають позитивну мотивацію; надають можливість для колективного спілкування; сприяють створенню внутрішнього комфорту. Нагородження найактивніших учасників стало додатковим стимулом до пізнання. Зроблено це було досить вдало.

Майстерність вчителя виявилася в тому, що знання набуті учнями на уроках історії України, вдало застосовуються під час проведення заходу.

З точки зору виховного впливу треба відмітити особистість педагога. Спокійний тон, уважне і добре ставлення до учнів, манера звертатися – все це передається дітям і слугує еталоном людських відносин.

Запропонований виховний захід має логічне завершення. Прийоми мотивації та організації роботи учнів упродовж заходу сприяють створенню такої ситуації, за якої учні відчують задоволення від своїх успіхів (ситуація успіху). Зміст заходу сприяє розвитку в учнів інтересу до запропонованої теми. Активна робота учнів у ході проведення заходу дозволяє зробити висновок, що мета досягнута.

Захід проведено відповідно до чіткого плану.

Висновки після проведення виховного заходу.

При підготовці виховних заходів потрібно більше звертати увагу на оформлення. Шукати нові шляхи підвищення пізнавальних інтересів учнів. Надалі працювати в напрямку активізації творчої діяльності учнів.

Профорієнтаційна робота зі старшокласниками

Вибір професії тривалий і непрогнозований процес, який сьогодні все міцніше пов'язується з таким поняттям, як «профорієнтація». Саме профорієнтація має ставити знак рівності між життєвими прагненнями молоді й суспільними потребами в трудових ресурсах на ринку праці.

Завдяки профорієнтації учні дізнаються про рівень свого інтелекту, характер, волю і здібності, а особливо про те, як використати власні індивідуальні властивості при виборі професії.

Професійна орієнтація – це комплексна науково обґрунтована система форм, методів та засобів впливу на особистість з метою оптимізації її професійного самовизначення на основі врахування особистісних характеристик кожного індивіда та потреб ринку праці. Вона спрямована на досягнення збалансованості між професійними інтересами і можливостями людини та потребами суспільства в конкретних видах професійної діяльності.

Профорієнтація – це науково-практична система підготовки до вільного та свідомого вибору професії.

Метою профорієнтаційної роботи зі школярами є допомога учневі у виборі сфери діяльності, а в ній професії, яка б відповідала його здібностям і можливостям, сприяла розвитку професійних нахилів та інтересів.

Профорієнтація як галузь знань за змістом і методами є психолого-педагогічною, за сферою діяльності – соціальною, а результати її відбиваються як в економічному, так і в культурно-просвітницькому житті. Особливо актуальною є її потреба в теперішніх умовах соціальної та економічної диференціації суспільства.

Підготовка школярів до професійного самовизначення забезпечується різноманітними формами та методами. Розпочинається профорієнтаційна робота з ознайомлення учнів зі світом професій та основами сучасного виробництва. Набуті знання є підґрунтям для формування стійкого інтересу до певної професії. Згодом форми та методи профорієнтаційної роботи спрямовуються на підготовку учнів старшої школи до самостійного та усвідомленого вибору майбутньої професії. Результатом профорієнтаційної роботи є трансформація інтересу старшокласників до професій у професійний інтерес і побудова на цій основі професійних намірів.

Профорієнтаційна робота у школі відбувається за такою схемою:

Підготовчий етап – на цьому етапі завдання професійної орієнтації – спостереження, виявлення, обґрунтування та створення відповідних умов для розвитку індивідуальності кожного школяра окремо. Вони реалізуються шляхом включення дитини в різноманітні форми навчально-трудова діяльності (громадську, спортивну тощо).

Основний етап. Завдання профорієнтаційної роботи на цьому етапі полягає у підготовці старшокласників до самостійного та свідомого вибору майбутньої професії. Реалізуються визначені завдання за рахунок сукупності форм та методів активізації професійного самовизначення (спеціалізований курс з основ вибору професії, профконсультаційна допомога, розвиток необхідних у майбутньому професійно важливих якостей у процесі профільного навчання тощо).

Уточнюючий етап. Форми та методи профорієнтаційної роботи спрямовані на допомогу випускникам шкіл та студентам професійних навчальних закладів у конкретизації фахової підготовки.

Завершальний етап. Специфіка форм та методів визначається завданнями допомоги випускникам у працевлаштуванні та формуванні

індивідуального стилю професійної діяльності на конкретному робочому місці. Закінчується цей процес побудовою перспективи професійного зростання.

На кожному етапі важливе значення мають форми профорієнтаційної роботи. Форма профорієнтаційної роботи – це спосіб організації взаємодії профорієнтатора й особи, що вирішує проблему професійного самовизначення, заздалегідь визначеної певним порядком, місцем та організаційною процедурою.

Форми профорієнтаційної роботи залежать від складу і кількості осіб, місця проведення, тривалості роботи тощо. За цими характеристиками вони поділяються на загальні, які традиційно використовуються в освітньому процесі школи, та специфічні, яким притаманні особливості профорієнтаційної діяльності вчителя та учнів. До загальних форм належать: індивідуальні, групові, колективні, класні, позакласні, шкільні, поза-шкільні. Специфічні форми можна розподілити: за тривалістю (разові, короткострокові, середньо тривалі, довготривалі), за характером допомоги (інформаційні, діагностичні, формуючі).

Разові форми профорієнтаційної роботи проводяться у тих випадках, коли необхідно актуалізувати проблему вирішення професійного само вирішення. Тривалість такої форми роботи може сягати не більше однієї академічної години; вона проводиться, коли у школярів виникає потреба (за досить високого рівня готовності до професійного самовизначення) з'ясувати окремі питання інформаційного або діагностичного характеру.

Короткотривалі форми профорієнтаційної роботи реалізуються протягом трьох-п'яти зустрічей, кожна з яких триває не більше однієї академічної години. Як правило, таку форму профорієнтаційної роботи доцільно використовувати зі старшокласниками, які потребують змістовної

інформації професіографічного та діагностичного характеру для ствердження у власному професійному виборі. Здебільшого, учні потребують підтримки у власному професійному виборі та його узгодження з планами батьків щодо професійного майбутнього дітей. За таких обставин до цієї форми профорієнтаційної діяльності доцільно залучати батьків, учителів, майстрів виробничого навчання.

Середньотривалі форми профорієнтаційної роботи, як правило, використовуються в тих випадках, коли вирішення актуальної проблеми учня не можливе під час короткотривалої зустрічі. Здебільшого, вона використовується в тих випадках, коли проблеми професійного самовизначення старшокласників глибші і супроводжуються особистісними проблемами (діти з яскраво вираженою неадекватною самооцінкою).

Форми профорієнтаційної роботи поділяються на індивідуальні, групові та колективні. Індивідуальна форма роботи – це глибоке комплексне вивчення школяра, його інтересів, нахилів, стану здоров'я та фізичного розвитку, уваги, мислення з метою виявлення індивідуальності та неповторності і формування на цій основі готовності до професійного самовизначення.

Групова форма роботи – це взаємодія профорієнтатора та певної групи учнів. Головний метод роботи в групі – вільна дискусія, без попередньо прийнятого плану у поєднанні з ігровими методами. Ефективність цієї форми роботи у психологічних дослідженнях визначається специфікою групового спілкування. Включення учнів у таку діяльність дає змогу розкрити суб'єктивний внутрішній світ однієї людини та проаналізувати її світоглядну позицію. Результатом такої діяльності є груповий вплив на конкретну особистість.

Коллективна форма профорієнтаційної роботи використовується для проведення заходів зі значною кількістю школярів (анкетування, розповідь). Домінантною формою колективної профорієнтаційної роботи зі школярами є профорієнтаційний урок, на якому, залежно від змісту матеріалу, вирішуються такі профорієнтаційні завдання: повідомлення профорієнтаційної інформації (професійне інформування); виховання у школярів відповідального й активного ставлення до свідомого та самостійного вибору майбутньої професії; розвиток пізнавальної активності, ініціативності, самостійності, творчості, спостережливості; стимулювання особистості до самоосвіти, самооцінки, самопізнання та самовдосконалення; формування необхідних у майбутньому професійно важливих якостей особистості, правильного розуміння сутності професійного самовизначення та мотивів вибору професії.

Ефективними формами групової профорієнтаційної роботи в школі є: усний журнал, вечори, конференція, круглий стіл, творчі конкурси тощо.

Важливою формою наочного ознайомлення школярів із виробництвом, умовами праці тих чи інших спеціалістів, з основними професіями підприємства чи установи, системою професійної освіти є профорієнтаційні екскурсії. Будь яка екскурсія складається із трьох етапів: підготовка, проведення і відведення підсумків. У процесі підготовки вчитель розробляє план, відвідує об'єкт екскурсії, уточнює її маршрут, час проведення, домовляється про виділення екскурсовода, з котрим узгоджує план екскурсії, готує вступну бесіду та перелік запитань, на які учні повинні отримати відповідь у процесі екскурсії, погоджує заходи безпеки перебування учнів на підприємстві.

Важливим інструментом профорієнтаційної роботи є методи. Під методами професійної орієнтації учнів розуміють способи спільної діяльності педагогів та учнів, які забезпечують підготовку школярів до

професійного самовизначення. Методи поділяються на пояснювальні – ілюстративні, або репродуктивні (бесіда, розповідь, пояснення, лекція, демонстрація та ілюстрація явищ і процесів), інформаційно – пошукові (проблемний виклад, евристичні бесіди, методи організації дослідницької діяльності, спостереження, робота з навчальною та іншою літературою), інтерактивні (ділові ігри, метод занурення з елементами гри, « мозковий штурм», контекстне навчання, ігри – вправи, аналіз ситуації, тематичні дискусії, виробничі задачі з використанням технічних, технологічних та економічних ситуацій, змагальні методи тощо).

Вибір методів профорієнтаційної роботи визначається: загальними цілями виховання та розвитку учнів; особливостями змісту профорієнтаційної роботи; особливостями методики профорієнтаційної роботи на різних етапах професійного самовизначення учнів; метою, завданням і змістом матеріалу конкретного профорієнтаційного заходу; часом, відведеним на вирішення тієї чи іншої проблеми; віковими особливостями учнів, рівнем їхніх потенційних можливостей; рівнем підготовленості учнів (освіченості, вихованості, розвитку); матеріальним оснащенням, наявністю обладнання, приладів, технічних засобів, комп'ютерів; можливостями й особливостями педагога, рівнем його теоретичної і практичної підготовки, методичної майстерності.

Одним із найбільш поширених методів у профорієнтаційній роботі є бесіда. Цей метод дає змогу під час викладу нового матеріалу спиратися на життєвий досвід учнів. У бесіді за допомогою конкретних прикладів важливо продемонструвати взаємозв'язок понять «правильний вибір професії», «конкурентоздатність на ринку професій», «професійне самовдосконалення», «культура розумової і фізичної праці».

Дієвими засобами активізації професійного самовизначення школярів є методи організації дослідницької діяльності учнів. Завдання такої

діяльності доцільно добирати відповідно до інтересів школярів. Ці завдання мають бути згруповані так, щоб учні під час їх виконання не тільки застосовували здобуті раніше знання та вміння, а й активно шукали нові можливості їх розширення і вдосконалення.

Завдання дослідницького характеру повинні не лише спонукати учнів до роздумів, а й зацікавлювати їх. Для цього варто включити в навчально-виховний процес такі прийоми: ознайомлення школярів із різними поглядами вчених на певний факт (явище); порівнянні життєвих і наукових уявлень про нього; використання ефектів подиву, парадоксальності, новизни.

Окрему групу методів профорієнтаційної роботи становлять активні методи навчання. Їх ефективність забезпечується не стільки оригінальністю, скільки вмінням залученням до цілісної методичної системи з урахуванням особистісних і професійних якостей педагога. Характерною рисою цих методів є високий рівень взаємодії вчителя й учнів.

Найбільшого розповсюдження в сучасній профорієнтаційній практиці набули ігрові методи. Ділова гра – це в певному розумінні репетиція виробничої чи соціальної діяльності людини. Цей метод дає можливість «програвати» будь-яку конкретну ситуацію, що допомагає краще розуміти поведінку людини, визначити спонукальні сили діяльності в ту чи іншу мить реальної події.

У профорієнтаційній роботі досить поширеними є ігри – вправи. До них належать насамперед різноманітні конкурси, вікторини, кросворди, ребуси, шаради, загадки, а також комплексні завдання – ігри на зразок «запитання – відповідь», коли учні ставлять один одному запитання і відповідають на них.

В окремих випадках досить ефективним методом профорієнтаційної роботи є тематичні дискусії. Тому її доцільно використовувати у профорієнтаційній роботі при вирішенні гострих та неординарних питань професійного вибору.

Для ефективності профорієнтаційної роботи варто використовувати також професійні проби. Професійну пробу можна визначити як проф-випробування, яке моделює елементи конкретного виду професійної діяльності (завершений процес) і сприяє свідомому обґрунтованому вибору професії.

Технологічний аспект характеризує операційну якість професій і дає змогу виявити рівень оволодіння учнем певними професійними вміннями. Його реалізація передбачає виконання вправ на відпрацювання учнем прийомів роботи зі знаряддями праці, які використовуються у певній професії.

Ситуативний аспект відтворює змістові якості професійної діяльності, визначає предметно-логічні дії, що входять до неї. Виконання цих завдань потребує від учнів певних розумових дій, знань і вмінь, отриманих у процесі підготовки до виконання проби.

Функціональний аспект відображає структурно-функціональний бік професійної діяльності. Відповідні завдання спрямовані на моделювання професійної діяльності загалом й активізують у дитини потреби, установки і мотиви, які визначають спрямованість на цю діяльність.

Професійні проби виконуються індивідуально або ж у складі групи. Вони можуть бути включені в структуру уроку, в позаурочні і позакласні виховні заходи. Розглядаючи професійну пробу як завершений цикл конкретних дій, потрібно брати до уваги прогностичні, діагностичні і дидактичні можливості. Крім того, професійна проба моделює реальну професійну діяльність і цим стимулює дитину до формування адекватної самооцінки, а отже, і відповідного рівня готовності до вибору майбутньої професії.

Використання зазначених форм та методів профорієнтаційної роботи зі школярами активізує якість підготовки особистості до професійного самовизначення, створює умови для творчого застосування педагогами традиційних та сучасних педагогічних технологій.

**Презентаційні матеріали з профорієнтаційної роботи
під час педагогічної практики**

Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя – один із найстаріших закладів вищої освіти в Україні, відомий далеко за її межами своїми освітніми, науковими та культурно-мистецькими традиціями. Заснований у 1805 р. на кошти братів Олександра та Іллі Безбородьків як Гімназія вищих наук зі статусом вищого навчального закладу університетського типу.

На сьогодні це класичний державний університет (з 2004 року), який у своїй структурі має три потужні структурні підрозділи – **факультети** (філології, історії та політико-юридичних наук; педагогіки, психології, соціальної роботи та мистецтв) та **Навчально-науковий інститут природничо-математичних, медико-біологічних наук та інформаційних технологій**, і здійснює підготовку бакалаврів (36 спеціальностей), магістрів (29 спеціальностей), докторів філософії (PhD) (11 спеціальностей) і докторів наук (4 спеціальності).

Університет має кампус у центрі Ніжина, який включає 5 навчальних корпусів, 4 гуртожитки, бібліотеку, агробіостанцію, сквер, спортивний комплекс, майстерні та гаражі, великий музейний комплекс (включає Картинну галерею (найбільша в Україні університетська колекція картин європейських художників XV-XIX ст.), Музей рідкісної книги (понад 30 тисяч стародруків західноєвропейських і слов'янських видавництв XVI-XIX ст.), Музей історії Університету, Музей-лабораторія «Номо sovieticus», Музей Миколи Гоголя (всесвітньовідомий письменник), Музей Юрія Лисянського (керівник навколосвітньої морської експедиції), Музей природи, Музей геології).

Університет має 2 сучасні студентські гуртожитки, які знаходяться у зразковому стані, оскільки в них планово проводяться капітальні й поточні ремонти.

Дозвілля студентів є одним із пріоритетних напрямків діяльності Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, оскільки воно займає помітне місце у комплексі виховної роботи зі студентською молоддю.

Багато розважально-культурних заходів стали традиційними й користуються великою популярністю серед студентської молоді. Це і Міжфакультетська гра «Нумо, першокурснику», гумористична гра «Кубок Ректора», Всеукраїнський фестиваль гумору «Кубок Гоголя», танцювальний батл «MyDance», конкурсне шоу «Міс та Містер НДУ», хореографічний конкурс «Квітневі викрутаси» та багато іншого.

Тематичні вечірки в КОЦ «Онiсть» організовує творче об'єднання #naStile, де в затишній атмосфері приємно провести час з друзями.

Міжфакультетська гра "Нумо, першокурснику"

Гумористична гра "Кубок Ректора"

Танцювальний батл "MyDance"

**ЗАПРОШУЄМО НА
НАВЧАННЯ!**

Що ж таке профільна освіта?

(URL: <https://proforientator.com.ua/ua/vopros-otvet-o-proforientacii/shho-zh-take-prof%D1%96lna-osv%D1%96ta.html>)

Створення профільних класів у старшій школі спрямоване, перш за все на те, щоб якомога правильніше спрямувати школярів в майбутню професію. Вказати учневі правильний освітній шлях та зорієнтувати на усвідомлений і відповідальний вибір свого майбутнього.

Що ж таке профільна освіта?

Профільною освітою в Україні вважається вид диференційованого навчання. Завдяки йому створюються умови для підготовки старшокласників відповідно до їхнього професійного самовизначення, з урахуванням інтересів, здібностей та особистісних якостей учнів. Профільне навчання потрібне для школярів, які виявляють підвищений інтерес до окремих предметів, для забезпечення адаптації дитини в суспільстві та підготовки до самостійного життя, виховання відповідальності у прийнятті рішень. На визначення профілю впливає багато різноманітних факторів. Враховуються не лише інтереси школярів та їх батьків, а також кадрові, матеріально-технічні, інформаційні ресурси школи. Крім того, важливу роль в цьому процесі відіграє ринок праці.

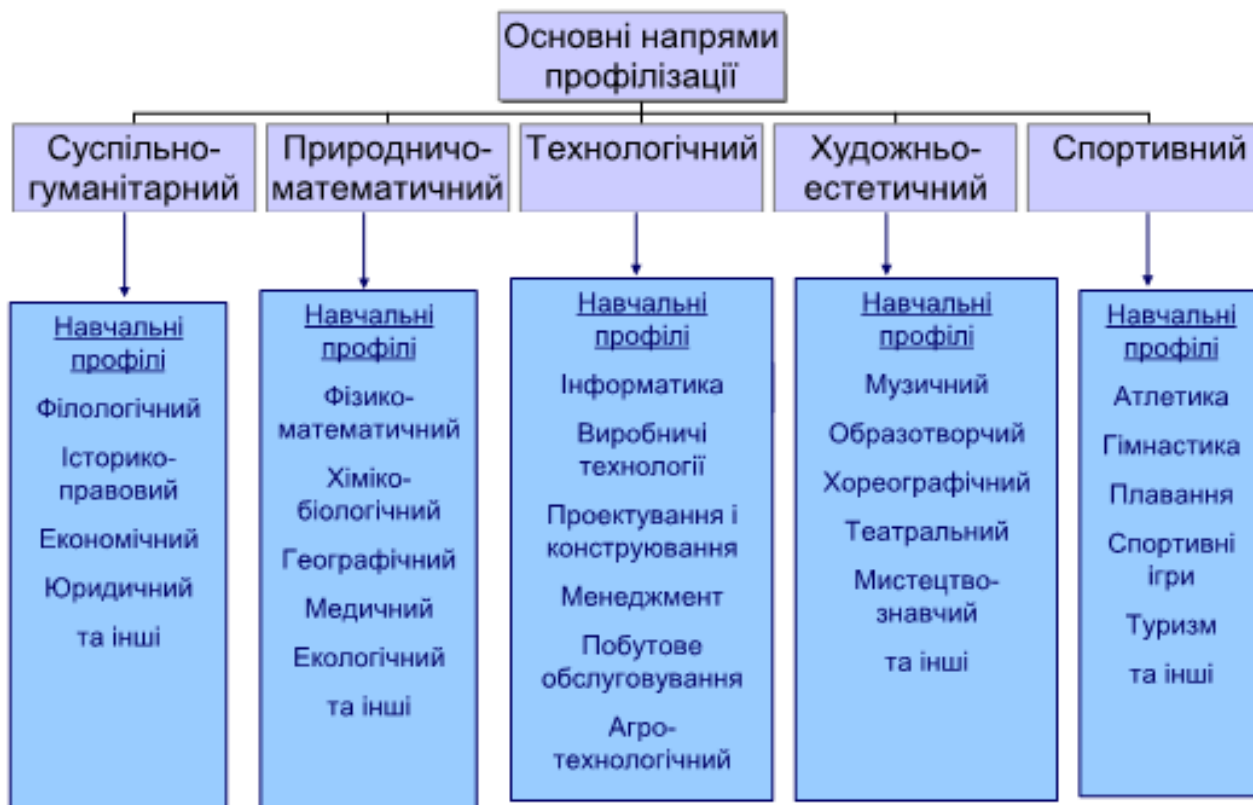
Крім профільної, в школі існує ще допрофільна освіта. Допрофільне навчання здійснюється у вигляді факультативів, предметних гуртків, наукових шкільних товариств учнів, Малої академії, предметних олімпіад тощо. Крім того, існує таке поняття, як курси за вибором. Вони доповнюють шкільні навчальні предмети, знайомлять учнів із світом сучасних професій, вчать оцінювати свої можливості. Все це дає змогу глибокого вивчення окремих предметів, їх може бути декілька.

За якими напрямками створюються профільні класи?

Профільне навчання здійснюється за основними напрямками і напрямками. Напрями поділяються на: суспільно-гуманітарний, філологічний,

художньо-естетичний, природничо-математичний, технологічний, спортивний. В свою чергу, напрями розбиваються на різноманітні навчальні профільні напрямки:

Структура профільного навчання

Більш детальноше: [Наказ МОН 854 від 11.09.09р](#)

Як формуються профільні класи?

Формування профільних класів відбувається завдяки спільній роботі педагогів та шкільних психологів. На допомогу їм приходять незалежні профорієнтаційні центри, з новими сучасними методами та підходами у профорієнтації. Такі центри визначають професійні інтереси, здібності та особистісні якості школярів за допомогою комп'ютерних тестувань та індивідуальних консультацій. Всі ці заходи сприяють створенню однорідних за підготовленістю та інтересами мікроколективів (класів, груп). Фінансування профільного навчання здійснюється переважно за рахунок держави та кооперації державних, громадських і приватних коштів.

Навчальне видання

Укладачі:

**А. А. БОБРО,
Л. О. ДУБРОВСЬКА,
О. С. ФІЛОНЕНКО**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

з організації та проведення педагогічної практики здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти з галузі знань
01 Освіта / Педагогіка за предметними спеціальностями
(розділ педагогіка)

Технічний редактор – І. П. Борис
Верстка та макетування – О. В. Борщ

Підписано до друку 11.06.24 р.	Формат 60x84/16	Папір офсетний
Гарнітура Computer Modern.	Обл.-вид. арк. 1,7	Ел. вид-ння
Замовлення № 21	Ум. друк. арк. 3,6	

Ніжинський державний університет
імені Миколи Гоголя.
м. Ніжин, вул. Воздвиженська, 3^А
(04631)7-19-72
E-mail: vidavn_ndu@ukr.net
www.ndu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2137 від 29.03.05 р.